

BIZKAIA

Euskadiko Eskola Kontseiluak irakasle-talde bati eskatu dio beren profesionaltasunagatik (irakaskuntzarako gaitasuna eta konpromisoa) honako gai hauei buruz duten iritzia:

1. Konfinamenduan bizitako esperientzia
2. Egoera honen ondoren egiteke dauden erronkak
3. Horiei heltzeko proposamen zehatzak

Bizkaian 15 irakaslek erantzun dute, 14 emakumek eta gizon batek:

- Haur eta Lehen Hezkuntzako 9 (9 emakume)
- Bigarren Hezkuntzako eta Batxilergoko 6 (5 emakume eta gizon 1)

Irakaskuntzan batez beste 22 urte eman dituzte, eta denbora horretan hainbat ardura izan dituzte: tutorea, zuzendaritza-kargua, berrikuntza-programen arduraduna, Berritzeguneko aholkularia eta ikastetxe-sareen koordinazioa

1. KONFINAMENDUAN BIZITAKO ESPERIENTZIA

Bat-bateko dinamika-aldaketak eta egoera ezezagun baten aurreko segurtasunik ezak eragin handia izan dute irakasleen zati handi batengan, batez ere lehenengo asteetan. Hala eta guztiz ere, irakasleak seguru eta babestuta sentitu dira, bai eremu pertsonalean bai profesionalean. Zuzendaritza-taldeek eta gainerako irakasleek eta Berritzegune batzuek emandako babesa nabarmendu da, baina gidalerrorik eza nabarmendu da, eta komunikazio eskasa Hezkuntza Saitetik. Gutxi egituraturako irtenbideak eman behar ditu, bere trebetasun pertsonalak kontuan hartuta eta abandonua eta segurtasunik eza sentituz. Horrek estres-egoera garrantzitsuak eragin ditu kasu batzuetan, eta erantzun ez oso eraginkorrak eman dizkie ikasleei eta haien familiei.

Aurrez izandako esperientziak, talde-lana, ikastetxearen kohesioa, erantzukizun profesionala, egoerei lasaitasunez aurre egiteko gaitasuna, ahalegina, sormena, empatia eta irakasleen ilusioa dira gehien aipaturako **indarguneak**. Halaber, indargunetzat jotzen dira ikasleen arretarekin inplikatzeko sistema publikoarekiko konfiantza, bai eta ikaskuntza-proposamen egokiak erabiltzea ere, aurretik ikasgelan erabili diren kasuetan.

Batzuek diote ezagutza digitalak direla irakasleen indargune nagusietako bat, eta beste batzuek, berriz, ez. Hala ere, guztiak bat datoz egindako egokitzapen eta ikaskuntza digitalerako gaitasun azkarra indargune gisa aipatzean.

Gabeziei dagokienez, irakasleek adierazi dute frustrazio-sentsazioa dagoela ikasle batzuen jarraipena egiteko zailtasunaren aurrean, bai akademikoki bai emozionalki, eta ikasleen pasibotasuna eta motibaziorik eza, proposamen erakargarriak eta eraginkorrak birtualki diseinatzeko zailtasunak, norberaren bizitza eta lana bateratzeko zailtasuna eta egoera ezezagun batek eragin dezakeen antsietatea.

Oro har, **familiak** seme-alabei laguntzeko prest agertu dira, eta haien ikaskuntzan laguntzeko interesa agertu dute. Ikastetxe gehienetan komunikazio-kanal desberdinak ezarri dira, eta familiek irakasleei lagundu diete, seme-alaben ongizate emozionala bilatzeaz gain. Bigarren hezkuntzan gehien errepikatzen den indarra komunikazio ona da, urteetan zehar hainbat ikastetxetan landu dena, eta horietako askok irakasleekiko erakusten duten konfiantza.

Gabeziak familia batzuen egoera sozioekonomikoekin eta egiturazkoekin lotuta daude, eta, beraz, ikasle babesgabeenak izan dira kaltetuenak. Baliabide faltak (azpiegitura egokia, gailuak, Wifi konexioa) eta familia eta lana uztartzeak familia askori eragin die, baita eskolako lanetan laguntzeko zailtasunek, hizkuntza-oztopoek eta familia-egoera zehatzekin lotutako beste eragozpen batzuek ere.

Haur eta Lehen Hezkuntzako **ikasleen** indargune nagusiak honako hauek dira: ikastetxearekiko jarrera ona, edozein egoerara egokitzeko gaitasuna, ausardia, jakiteko gogoia eta ilusioa. Gabeziak gai hauen ondorioak dira. gaitasun digitalik eta autonomia pertsonalik eza, familia-baliabideekiko mendekotasuna, amaitzeko presa eta metatutako nekea.

Neska-mutilek bigarren hezkuntzan dituzten indarguneak erresilientzia, autonomia, teknologia menderatzea eta egokitzeko gaitasun handia dira. Entzuteko eskatzen dutenez, oro har, ondo erantzun diote irakasleekiko hezkuntza-harremanari. Aldi honetan, praktika diskriminatzaile (bullying) gutxiago izan dira, eta autonomia sustatu da.

Hala ere, bere gabeziarik nabarmenenak honako hauek dira: bere azterketa eta lanak egituratzeko zailtasunak, teknologia berrien erabilera kritikorako gaitasuna eta bere muga materialak

2. EGITEKE DAUDEN ERRONKAK

Uda baino lehen plangintza bat egin behar da, sistema misto batean pentsatuz (aurrez aurrekoa/telematikoa), irakasleak antolatu ahal izateko eta datorren ikasturtearen hasiera prestatzeko. Epe laburrean, ikasleen eta irakasleen behar emozionaleri heldu beharko zaie, eta bereziki atzean geratu direnei lagundu. Eskola berrantolatu egin beharko da segurtasun-neurriak bermatzeko (higienea, distantziak, ordutegiak, etab.).

Ordezko irakasleen kasuan, ahalik eta egonkortasun handiena bermatu beharko da, klaustroaren zati handi batek prestakuntza digitala jaso beharko du eta familien iritziak jaso beharko dira haien proposamenak eta beharrak ezagutzeko.

Epe ertainera, egungo curriculum, metodologia eta ebaluazioa birplanteatu beharko dira, eta egoeraren araberrako baliabide berriak ezagutu eta diseinatu beharko dira. Ikasleen autonomia sustatu eta haien behar emozionalak ikastetxean kokatu beharko dira, eta ezinbestekoa izango da familiekin lan egitea.

Edozein egoeratan, eta kolektibo ahuleneri (familia- eta gizarte-desabantaila duten ikasleak, ikasteko zailtasun espezifikokoak dituztenak eta hezkuntza-premia espezifikokoak dituztenak) ekitea eta bikaintasuna bermatzeko, ikastetxe bakoitzak ildo estrategiko batzuk izan beharko ditu gaitasun digitalari dagokionez (prestakuntza, materiala eta espazio birtualak), eta familia zaurgarriek horretarako gutxienerako baliabideak bermatuta izan beharko lituzkete (wifi gailuak eta konexioa), eta behar duten laguntza eman beharko liekete behar bezala erabiltzeko. Beharrezkoa izango da beste erakunde batzuekin sarean lan egitea, hala nola udalekin eta gizarte-zerbitzuekin, familia guztiei baliabideak errazteko, eta administrazioak hezkuntza publikoarekiko behin betiko konpromisoa erakutsi beharko luke.

Ikastetxearen kanpoko beste laguntza batzuek, hala nola Berritzeguneek, aholkularitzek eta Ikuskaritzek, parte-hartze aktiboagoa izan dezakete datorren ikasturteko plangintzan, haien ekarpenak interesgarriak izan daitezkeelako eta eskolek ahalik eta laguntza gehienak behar dituztelako, eta autonomia handiagoa eskaini beharko litzaiekeelako, dagoen pedagogikoaz gain.

Egungo egoerak aukerak ematen ditu eskolaren gabeziak identifikatzeko, irakasleen prestakuntza egokitzeko eta irakasleak teknologikoki eta pedagogikoki eguneratzeko. Besteak beste, Administrazioak orientabide eta jarraibide argiak eman behar ditu datorren ikasturtea eraginkortasunez planifikatzeko, osasun-neurriak bermatzeko

beharrak harago. Burokrazia ez da oztopo izan behar ikastetxeentzat eta irakasleentzat. Protokoloak argiak izan behar dira eta proposamenak garaiz etorri behar dira Saisetik, ondoren ikastetxe bakoitzak aztertu eta bere komunitatera egokitu ahal izateko. Bestela esanda, aipatutako erronkek koordinazio, komunikazio, plangintza, zaintza eta enpatia handia eskatzen dute. Ikastetxeek hurbil-hurbil egon beharko dute ikasleengandik (baliabide material eta pertsonal egokiak planifikatzea, etab.) eta haien familiengandik, haien erritmoak eta zailtasunak errespetatu beharko dituzte, irakaskuntza-prestakuntza eguneratua izan beharko dute, eta ikasleen taldekatzea malgutasun handiagoz planteatu beharko dute.

Gainera, horri esker familiengandik gertuago egon gaitezke, gutxietsi diren eta garrantzi handiagoa hartzen duten espazioak eta ikasgaiak gehiago zaindu daitezke (musika, artea, gorputz-hezkuntza). Une egokia da eguneroko irakaskuntza-jarduna aldatzeko eta hausnarketa sakona egiteko, proiektuak onuragarriak izan daitezen eta hezkuntza-zerbitzuak (Berritzegunea, Ikuskaritza, Sails, aholkularitza-enpresak) ahalik eta erantzun onena emateko koordinatu daitezen.

Ingurune digitalek aukerak ematen dituzte sormena sustatzeko, eztabaida-guneak sortzeko talde txikietan eta autonomia-erkidegoko beste ikastetxe batzuekin lankidetzan aritzeko, ikasleak eta irakasleak elkarrekin konektatuz. Beraz, une honetan nabarmen hobetu daiteke konpetentzia digitala, baita beste asko ere.

Egoera horrek dakartzan arriskuei dagokienez, uste dute gerta daitekeela egoera hori parentesi huts gisa hartzea eta, itzultzean, hezkuntzak praktika deseguneratu eta tradizional guztiak berreskuratzea, metodologia indibidual tradizionalagoetan babes daitezen, irakasle batzuen ezjakintasunagatik.

Beste arrisku batzuk honela zehazten dira:

Jarraibide eta komunikazio argirik ez dagoenez, eta Saisetik garaiz, gaizki ulertutako irakaskuntza-autonomia sustatzea, ikastetxe bakoitzak banaka, koordinaziorik gabe eta ekitatea sustatzeko eraginkortasun gutxirekin erantzun dezan, autonomiak dakarren erantzukizuna bere gain hartu gabe.

Familia guztiengana iritsi ezin izatea eta gai burokratikoetan itotzea.

Ezin bermatzea osasun-baldintzak eta zentro askoren baliabiderik eza itzulera prestatzeko, edo familia bateragarri egiteko neurriak behar duenarentzat.

Bestalde, konfinamenduaren ondoriozko elkarrekintza sozialik ezak eragina izan dezake ikasleen zati batengan, ikaskuntzek azalekoak izan behar dute eta teknologia

erabili ezin izan dutenek oso atzean geratu behar dute. Aniztasunarekiko eta aukera-berdintasunarekiko arreta mantentzea bereziki zaila izango da, ikasle ahulenak kaltetuak izateko arriskua baitago.

Balizko osasun-krisien ondorioz konfinamendu-egoera errepikatuko balitz, Haur Hezkuntzako eta Lehen Hezkuntzako ikaskuntza talde txikien arabera antola liteke. Talde horiek egunero joaten dira ikastetxera, eta beste zati batek etxean lan egiten du, eta abar. Hala ere, irakasleak bat datoz jarraibideek Siletik etorri behar dutela esatean, ikasle bakoitzaren aukera-berdintasuna bermatu behar dela esatean, familiekin etengabeko komunikazioan egon behar dela esatean eta Komunitate osoaren lankidetzan, hezkuntza-eskubidea bermatzeko behar diren laguntza guztiak emateko.

Bigarren Hezkuntzan, beharrezkoa bada, ikasle guztientzako arreta egokia bermatuz, ordutegi-alternatibak bilatzea proposatzen dute; izan ere, ikasleak autonomoagoak dira etxean lan egiteko, eta klase presentziala zailtasunetarako laguntzetan eta ikasteko proposamenetan, harremanetan eta elkarrekintzan oinarrituko litzateke. Era berean, bilerak eta klaustroaren komunikazioa mantendu eta indartu egin beharko lirateke, ahalik eta erantzunik onena eman ahal izateko.

3. ERRONKA HORIEI HELTZeko PROPOSAMEN ZEHATZAK

Hezkuntzaren azken helburua da pertsona kritikoak eta sortzaileak prestatzea, sortzen zaizkien arazoei erantzun egokiak ematen jakin dezaten, gizartearekin konprometituta egon daitezen eta beren ahalmenak ahalik eta gehien gara ditzaten. Hezkuntzaren oinarria da pentsatzen irakastea, nor bere burua ezagutzea, sormena garatzea eta mundua ulertzea. Hezkuntza integralaren garrantzia azpimarratzen da; izan ere, pertsonak gizartean moldatzen jakiteko moduan hezi behar dira, eta, horretarako, balioak, bizikidetzak, zaintzak eta erantzukizuna sustatu behar dira. Gaur egun, hezkuntzak teknologia berriak modu arduratsuan erabiltzen jakiteko ikastea eta gainerakoekin pertsonarekiko eta planetarekiko elkartasuna ere barne hartzen ditu.

Hala ere, nahiz eta irakasle gehienak bat datozen hezkuntzaren amaierari buruzko erantzunean, horietako askok egungo hezkuntza-praktikak norabide berean doazen planteatzen dute.

Haur Hezkuntzan eta Lehen Hezkuntzan, egiten diren ikaskuntza-proposamenek eta -egoerek ikasleen interesa izan behar dute abiapuntu, eta egungo curriculumaren gaitasun-zentzua aztertu eta balioetsi beharko litzateke. Horrela, eskola-praktikak horien garapenera bideratuko lirateke, eta arreta berezia jarriko litzateke zeharkakoetan (ikasten ikastea, pentsatzen ikastea, autonomia pertsonala eta soziala eta pentsamendu kritikoa eta sortzailea), haien bizitzetarako baliagarriak izan daitezten. Memoriako ikaskuntza alde batera uztea, eta beste aukera batzuk sustatzea, hala nola proiektuak, talde-lana eta arazoetan oinarritutako ikaskuntza, komunikazio-, entzute-, errespetu-, sorkuntza-, ikerketa- eta bizikidetzeta-aukerak eskaintzeko. Horrela, autonomoak izaten, arazoak konpontzen eta beren ikaskuntza-estrategiak diseinatzen ikasiko lukete, eta bizitzarako prestatzen joango lirateke.

Bigarren Hezkuntzan beharrezkoa dena ikasi behar dute beren burua eta inguruko mundua ulertzeko, eta horretaz arduratzeko. Beharrezkoa da ulertzen, interpretatzen, sortzen eta hausnartzen ikastea, osasunari, osasungarriari, etikari, kulturari, hizkuntzei edo ingurumenari buruzko ezagutza garatzeaz gain, herritar kritikoen bidean aurrera egin ahal izateko. Hau da, bizitzarako eta gizarteko bizikidetzarako gaitasunak garatu behar dituzte.

Irakasleek esplizituki adierazi dute zaila dela bigarren hezkuntzako ikaskuntza proiektuetan edo arazo-egoeretan egituratzea, baina, era berean, aipatu dute pandemiak une egokia eskaintzen duela hura birplanteatzeko, agerian utzi baitu gaitasunen garrantzia eta arreta prozesuetan jartzea ahalbidetu baitu. Gainera, ikasleak esperimentatuta dauden bizipenak ikaskuntza-iturri aberatsa dira, eta gaitasunak bizipen horietatik abiatu behar dira gatazkak konpontzeko gaitasuna sustatzeko, beren burua erregulatzeko, malgua, arduratsua eta abar izateko.

Zuzendaritzari dagokionez, lidergo pedagogikoa, banatua eta aldaketarako irekia behar dela aipatzen da, hitz egiteko eta entzuteko gai izango dena, aginte moralala izango duena eta komunitatearekin konprometituta egongo dena.

Zuzendaritzak borondatezkoa eta zentroak onartua izan behar du, egonkorra, eta talde zabala eta koordinatua izan behar du. Elkarlanerako gai den taldea, bere komunitatea ezagutzen duena, etorkizunera begira lan egiten duena eta familien, ikasleen eta irakasleen egoerak kontuan hartzen dituena.

Pertsona batek zuzendaritza profesional baten alde egiten du.

Espazioen, denboren, langileen eta baliabideen antolaketari dagokionez, irakasle gehienak bat datoz espazio bakoitzari esanahia eman behar zaiola esatean, diseinatzerakoan ikasleen beharrak kontuan hartzea proposatzen dute, espazio erabilgarri guztiak erabili ahal izatea beste talde batzuen beharrak gainjarri gabe eta erabilera anitzeko espazio ireki gehiago izatea. Gainera, gelek altzari egokigarriak izan beharko lituzkete, jardueraren helburuaren arabera.

Denborei dagokienez, berriz planteatu behar direla uste da: balizko lanaldiak baloratzea, betiere ikasleentzat egokiena denaren ikuspegitik; ordutegi malguagoak, ikaskuntza lasaiagoa edo hizkuntzen tratamendu integratua sustatzeko. Azkenik, langileei eta baliabideei dagokienez, ordezko irakasleen egonkortasuna eskatzen da, eta, horrez gain, ikastetxeek beren baliabideak kudeatzeko autonomia handiagoa izan dezatela eskatzen da, ikasleen premiei erantzuteko (materialak zein giza baliabideak) komenigarritzat jotzen duten moduan.

Bigarren Hezkuntzan denbora falta eta ratio handiegiak azpimarratzen dira; beraz, ikasleek maila bakoitzean dituzten premien araberako ordutegiak planteatu litezke (DBHko 1. eta 2. zikloak berezita). Proiektuen arabera lan egiteko, adibidez, irakasgaiak eta ordutegiak fusionatu, taldeak banatu eta irakasleak indartu litezke.

Ikastetxeko unitateaz hitz egin ahal izateko, lidergoia eta koordinatzaileen lana indartu behar dira, ikastetxeko hezkuntza-proiektua argi izateko, irakasleen egonkortasuna beharrezkoa da eta erabakiak hartzeko orduan koordinazioa hobetu behar da. Era berean, beste ikastetxe batzuekin sarean lan egin eta esperientziak eta jardunbide arrakastatsuak partekatzeko topaketak sustatu beharko lirateke.

Bigarren hezkuntzan, koordinatzeko aukera emango lukeen lankidetzakultura sustatu behar da. Ikastetxeko proiektuaren parte izateak aukera ematen die irakasleei elkarlan handiagoa egiteko eta proposamenetan parte hartzeko, eta, horretarako, eztabaidaguneak, ikasturtean zehar proposatzeko aukerak eta gune horiek antolatuko dituen klaustro egonkor bat izan behar dira.

Haur Hezkuntzan eta Lehen Hezkuntzan, **kompetentzia digitala** bere baitan hartzen dituen dimentsioetatik abiatuta garatu beharko da; dimentsio horien artean, honako hauek nabarmentzen dira: informazioaren bilaketa eta kudeaketa, informazioaren analisi kritikoa, eduki digitalen sorrera, segurtasun-neurriak eta aplikazio eta formatu digitalen erabilera. Trebetasun horiek guztiak ikasleen eta irakasleen beharretatik abiatuta garatu behar dira, zentzua har dezaten eta ikasteko interesa izan dezaten. Gainera, ikasleei, haien familiei eta irakasleei teknologia berrietan laguntzeko eta

aholkuak emateko laguntza izan beharko litzateke, eta gaitasun digitalek ikaskuntza aktiboa, partekatua eta autonomia ekarri beharko lukete berekin, pedagogiaren zerbitzura egon daitezen, eta ez alderantziz.

Bigarren Hezkuntzan, trebetasun digitalak ikasleen eta irakasleen beharretatik abiatu behar dira, eta eskuratu behar dituztenen interesa, jakin-mina eta ahalegina izan behar dute. Bigarren Hezkuntzan tresna digital erabilgarriagoak aipatzen dira.

Irakasleen prestakuntzak iraunkorra izan behar du, ikastetxe bakoitzaren proiektu eta beharrek lotuta egon behar du eta ikastetxeetan bertan egin behar da; klaustro osorako edo talde txikitan, eskolen arteko sareak aprobetxatuz. Arau orokor gisa, uste da irakasle gehienak ez daudela eguneratuta metodologia tradizionalen ordezkari metodologiei buruz, kalifikazioetatik harago dauden ebaluazio-irizpideei buruz edo hezkuntza-legeei buruz.

Gehien aipatzen diren prestakuntza-eskaerak kudeaketa emozionala, hazkunde pertsonala, autoezagutza edo beste zentro batzuekin esperientzia arrakastatsuak trukatzeko dira.

Haur eta Lehen Hezkuntzan une egokiak eskaini behar dira familiak ikastetxera hurbil daitezen eta funtsezko erabakietan kontuan har daitezen. AFAk, eskola-kontseiluak, jarduerak irekiak edo ikastetxeko lantaldeak aprobetxatu behar dira. Eskola komunitateari ireki behar zaio, familiak ikastetxearen eta seme-alaben hezkuntzaren parte senti daitezen, eta haien iritzia eta beharrak jasotzea ohitura natural eta ezinbesteko bihurtu behar da. Era berean, familientzako prestakuntzak ere iraunkorra eta demokratikoa izan behar du, gehien kezkatzen dituzten gaietatik eta ikastetxeak aplikatzen dituen berrikuntzetatik abiatuta.

Familien parte-hartzea ezinbestekoa da ikastetxearen nortasuna eta kide izatearen sentimendua sustatzeko.

Koordinazio-plataforma erraz eta erabilgarri bat egon behar da, jarraibide errazak izango dituen eta komunikazioa arinduko duena.

Ikasleak online ikasteko prestatu, entrenatu eta laguntzeko, Haur Hezkuntzan eta Lehen Hezkuntzan, ikasleak trebatu behar dira informazioa bilatzen eta kudeatzen, pentsamendu kritikoa erabiltzen, lanak aurkezten eta denbora kudeatzen. Horretarako, hasieran autonomia eta gaitasunak landu behar dira, eta ondoren aplikazioak eta programak. Ikasleek tresna horiek erabiltzen ikasi behar dute irakasleen laguntzarekin;

beraz, ikasleen lana da ikasleak animatzea, antolatzen laguntzea, taldea bultzatzea eta dinamizatzea; hau da, gidari eta orientatzaile izatea.

Bigarren Hezkuntzan, gai bakoitzeko astero saio bat egitea nahikoa dute, bitarteko digitalen bidez, entrenatzen joateko. Hala ere, saio horiek lana birtualki antolatzen ohitzeko balio behar dute, hainbat programaren bidez. Era berean, laguntza digitalak balio behar du teknologiekin autoerregulatzen ikasteko, erreferente egokiak erakusteko eta ziberjazarpena bezalako praktikak saihesteko, eta ziurtzat jo behar da ezin dela inolako entrenamendurik edo laguntza birtualik egon familietan beharrezko baliabideak ez badituzte.

Ebaluazioak jarraitua eta kualitatiboa izan behar du, eta ikasle bakoitza hobetzen laguntzeko moduan egin behar da; ikasleak ezagutzeko, haien indarguneak eta ahulguneak hautemateko eta haien garapena optimizatzen orientatu ahal izateko balio du. Gaitasunak, ebaluazio-metodoak eta erabilitako tresnak ahalik eta gehien ebaluatu nahi badira, ikasle bakoitzaren prozesua, jarraitutasuna eta banakako helburuak ebaluatu behar dira. Ebaluazio-adierazleak autoebaluazioa, errubrikak edo galdetegiak bezalako erregistroen bidez jaso beharko dira, eta jarrera, egindako lana, ikasitakoa adierazteko modua, taldeko parte-hartzea eta abar neurtu beharko dituzte.

Ikasleek aldeztatik jakin behar dute zein diren ikaskuntza-helburuak, eta gaitasunen garapenari dagokionez ebaluatu behar dira.

4. BESTE IRUZKIN ETA IRADOKIZUN BATZUK

Horri buruz lehenago hitz egin den arren, gai hauek azpimarratzen dira:

Arau orokor gisa, uste da irakasle asko ez daudela eguneratuta ohiko ikaskuntza-egoeren ordezkotzat proposamenetan, ebaluazioaren zentzuan eta potentzialtasunean, hezkuntza-legeen kalifikaziotik edo ezagutzatik harago.

Irakasleen kanpo-ebaluazioa proposatzen da, ahuleziak identifikatzeko eta ikasleen gaitasunak garatzeko beharrezkoak diren irakaskuntza-praktikak hobetzeko prestakuntza eta laguntza eskaini ahal izateko.

Eskolatzeko-prozesuan zehar, proposamen metodologiko desberdinak egin behar dira, betiere unean-unean eraginkorrenak direnak aukeratuz eta maila desberdinen arteko koherentzia metodologikoa ziurtatuz, ikasleek beren gaitasun-maila ahalik eta gehien garatu ahal izan dezaten.

Gaitasunen garapena desorekatuta dago zenbait alderditan; izan ere, horietako batzuk lehenesten dira, funtsezko beste batzuk erabat alde batera utzita, eta beste batzuen oinarri dira (besteak beste, autonomia pertsonala eta sormena).

Ikastetxearen kanpoko beste laguntza batzuek, hala nola Berritzeguneek, aholkularitzek eta Ikuskaritzak, parte-hartze aktiboagoa izan dezakete datorren ikasturteko plangintzan, haien ekarpenak interesgarriak izan daitezkeelako eta eskolek ahalik eta laguntza gehienak behar dituztelako.

Ildo horretan, ordezkagunea ahalik eta modu eraginkorrean kudeatzeko eta Hezkuntza Sailak jarraibide argiak, koherenteak eta garaiz emateko eskatzen zaio Eusko Jaurlaritzari.

Ikastetxeetako prozedura telematiko guztiak bateratu eta estandarizatu behar direla azpimarratu da; horrek administrazio-lana erraztuko luke eta irakasleei, ikasleei eta haien familiei denbora aurreztuko lieke.

Kasu batean bakarrik balioesten da errepikapena, estimulu handiagoa jasotzeko eta ikasleen heldutasun-maila hobetzeko aukeragatik; izan ere, maila bat izan gabe maila batetik bestera pasatzeak ez dakar inolako onik. Pertsona berak, ikasgela bertatik bertara ezagutzen duten "aditu" hezitzaileen falta aipatzen du, eta ama-hizkuntzaren garrantzia azpimarratzen du pentsamendu-tresna baliotsu gisa.